

Financiën wil multidisciplinaire aanpak

Btw-carrouselfraude is in de Europese Unie een groot probleem. 'Nu constateren we carrouselfraude achteraf, maar we willen proberen deze fraude te voorkomen', zegt Carla van Rijn van het Coördinatiepunt btw-fraude van de FIOD. 'Daarom willen we belangrijke partijen zoals banken en het notariaat informeren over carrouselfraude.'

TEKST Wilma van Hoeflaken | BEELD Roel Ottow

Uit gegevens van de Europese Commissie blijkt dat de lidstaten van de Europese Unie (EU) op jaarbasis gezamenlijk zo'n 100 miljard euro mislopen als gevolg van btw-fraude – waar carrouselfraude een onderdeel van is. Ter vergelijking: de hele EU-begroting in 2010 bedroeg 142 miljard euro.

DOORDRAAIEN

Bij btw-carrouselfraude dragen ondernemers geen btw af aan de Belastingdienst, terwijl ze bij hun afnemers wel btw in rekening brengen. Er zijn altijd minstens drie bedrijven in verschillende EU-lidstaten bij betrokken. Er is vaak sprake van een ingewikkelde carrousel die eindeloos kan doordraaien, zodat er steeds meer geld verdwijnt in de zakken van de fraudeurs en niet bij de belastingdiensten in de EU terecht komt. Een voorbeeld: ondernemer A uit België levert goederen aan ondernemer B in Nederland. Omdat dit een levering in de EU is, levert A de goederen tegen het btw-tarief van 0 procent. A brengt dus geen btw in rekening en B hoeft niets af te dragen. B verkoopt de goederen in Nederland aan ondernemer C. B brengt nu wel btw in rekening. Die moet hij afdragen aan de Belastingdienst, maar dat doet hij niet. C heeft btw betaald aan B en C trekt dit bedrag van de belasting af als zogenaamde voorbelasting. Hij krijgt dit geld dus terug van de Belastingdienst. Vervolgens verkoopt C de goederen

weer door aan A in België. Tegen 0 procent, want het is weer een levering tussen EU-lidstaten. Zo begint de carrousel weer opnieuw. 'Dit is een heel eenvoudig voorbeeld', zegt Van Rijn. 'In de praktijk is het vaak ingewikkelder. Dan zijn er ook landen buiten de EU bij betrokken, waardoor het nog lastiger wordt om de carrouselfraude te traceren. Binnen de EU werken we nauw samen en is de uitwisseling van gegevens goed geregeld.'

MULTIDISCIPLINAIR

Carrouselfraude bestaat al lang. Het kwam al voor in de toenmalige Benelux, maar sinds de oprichting en uitbreiding van de EU kunnen er steeds meer landen bij betrokken worden. Nederland zette eind jaren negentig stevig in op de aanpak van carrouselfraude. 'Dat werkte goed', zegt Van Rijn. 'We zijn een klein, goed georganiseerd land met als voordeel dat de Belastingdienst en FIOD één organisatie vormen.' Maar het probleem bleef wel bestaan, het verplaatste zich naar andere lidstaten. 'En daar hebben we natuurlijk allemaal last van, want we betalen de Europese begroting met ons allen.' De laatste jaren doet het probleem zich echter ook in Nederland weer vaker voor. In een brief aan de Tweede Kamer eind mei 2012 schreef de demissionaire staatssecretaris van Financiën Weekers dat hij carrouselfraude multidisciplinair wil aanpakken, 'waarbij vanuit verschillende disciplines over en weer, waar mogelijk, meer in een vroeger stadium doelgericht gegevens over fraude worden verstrekt. (...)

'Het gaat bijna altijd om kleine, dure producten die gemakkelijk te vervoeren zijn en waar veel vraag naar is'

Bij deze multidisciplinaire aanpak worden de Belastingdienst, FIOD, het Openbaar Ministerie, Veiligheid en Justitie, Politie, instellingen van financieel toezicht, het bankwezen, belastingadviseurs en het notariaat betrokken.'

DOORVRAGEN

'Met al die partijen gaan wij nu in gesprek', zegt Menno Griffioen, handhavingsregisseur bij de Landelijke Toezichtsorganisatie van de Belastingdienst. 'Carrouselfraude is niet zo bekend, dus we willen meer bewustwording creëren. De fraudeurs hebben een infrastructuur nodig. Ze laten zich misschien voorlichten door belastingadviseurs, ze moeten naar de bank om een rekening te openen, naar de notaris om een nieuwe bv op te richten of een bestaande bv over te nemen en naar de Kamer van Koophandel om hun onderneming te laten inschrijven of iets aan te passen in een bestaande inschrijving.'

'Als zij weten wat carrouselfraude is en dat het op grote schaal voorkomt, gaan er eerder bellen rinkelen', vult Van Rijn aan. 'Als een notaris ergens geen goed gevoel over heeft, zal hij nu ook al doorvragen. Bovendien moeten notarissen op basis van de Wwft [Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme – red.] nu ook al melding doen van ongebruikelijke transacties. Wij zouden dan het liefst zien dat een notaris doorvraagt en een eventuele melding voorziet van veel

aanvullende informatie. Door die extra informatie is mogelijke carrouselfraude eerder zichtbaar en kan het wellicht voorkomen worden. Want dat is waar we naar streven. Niet achteraf constateren en erachteraan gaan, al blijven we dat uiteraard stevig doen, maar ook inzetten op voorkoming ervan. Want we kunnen dit als Belastingdienst en FIOD niet alleen, daar zijn we eerlijk in.'

STROMANNEN

Waaraan kan een notaris merken dat iemand die een bv overneemt of opricht van plan is carrouselfraude te plegen? 'Dat weet je natuurlijk nooit zeker', zegt Van Rijn. 'Je hebt geen bewijs. Maar er zijn wel indicatoren. Bij carrouselfraude wordt veel met stromannen gewerkt. Stromannen staan erom bekend dat ze weinig weten. Dat kan best een persoon zonder vaste woon- of verblijfplaats zijn die even 500 euro krijgt en meegaat naar de bank, de Kamer van Koophandel en de notaris. Hij kan zelf geen enkele vraag beantwoorden, omdat hij niets van de onderneming weet. Dan is er altijd iemand bij die het wel weet en antwoord geeft. Er zijn overigens ook

stromannen die wel honderd bv's op hun naam hebben, zogenaamde superkatvangers. Daar kan een notaris achterkomen door de Kamer van Koophandel te raadplegen. Dat is een openbare bron. Of de oprichter van de bv is een buitenlander die geen woord Nederlands spreekt, maar wel een handelsmaatschappij in Nederland wil beginnen. Dat is vreemd. Of de oprichter is iemand uit Pakistan die in Dubai woont, maar een Nederlandse bv wil. Allemaal voorbeelden waarvan je je kunt afvragen of het wel goed zit.' 'Of als het een bv betreft die geen vermogen of bezittingen heeft en de oprichter wil gaan handelen in mobiele telefoons', zegt Griffioen. 'Dat is een duur product. Hoe gaat hij zijn inkoop financieren?' Een indicatie kan ook zijn dat een ondernemer een bestaande bv overneemt en de oude beschrijving intact laat, maar er een nieuwe activiteit aan toevoegt. 'Dan is het een groentezaak en dat blijft zo, maar ze voegen er handel in mobiele telefonie aan toe. Of een beddenspecialist, met als toevoeging handel in CO₂-emissierechten', zegt Griffioen. 'Bij de Kamer van Koophandel zullen ze dan vragen:

wordt die handel in CO₂-emissierechten uw hoofdactiviteit? Als de ondernemer dan zegt: 'Nee hoor, dat doe ik er een beetje bij', verandert er bij de Kamer van Koophandel niets aan zijn branchecode. Dat is weer gunstig, want de groentezaak of beddenspecialist zal niet snel in verband gebracht worden met carrouselfraude.'

MAATSCHAPPELIJK PROBLEEM

'Bij carrouselfraude gaat het bijna altijd om kleine, dure producten die gemakkelijk te vervoeren zijn en waar veel vraag naar is', zegt Van Rijn. 'Oude statenbijbels niet, al zijn ze kostbaar, want daar zijn er te weinig van en de vraag is beperkt. Maar mobiele telefoons wel. Al is het natuurlijk zeker niet zo dat iedereen die in mobiele telefoons gaat handelen uit is op carrouselfraude. Het zijn vaak verschillende indicatoren in combinatie met elkaar.' Op de website van de Belastingdienst staat een overzicht van artikelen die carrouselfraudegevoelig zijn. Dit overzicht wordt geregeld geactualiseerd. Momenteel staan op het lijstje edelmetalen, zoals platina, auto's, CO₂-emissierechten, mobiele telefoons en diverse computeronderdelen. Carrouselfraude is een maatschappelijk probleem, stellen Van Rijn en Griffioen. Dat is ook wat de staatssecretaris aan de Tweede Kamer schrijft: 'Het raakt niet alleen de schatkist, maar ook het bonafide bedrijfsleven en daarmee indirect ook de Nederlandse consument. Aldus wordt de gehele samenleving geschaad.' ■